

ARTÉZI GYÓGYFÜRDŐ.

Budapest székes-főváros tulajdona.

Budapest legfiatalabb fürdője az Artézi gyógyfürdő a gyönyörű parkká átalakított városligetben a tó partján, pormentes jó levegőjű helyen fekszik, vizét a 970,48 méternyi mélységű artézi kútból kapja. A kut furásához, Zsigmondy Vilmos világhírű bányamérnök számításai alapján, 1868 november 15-én fogtak hozzá. Kilencz és fél évig tartott a kemény munka, de az eredmény fényes volt: 970,48 méter mélységből bő sugárban tolt fel a 73,93 Celsius fokú kénes hévvíz forrás, 24 óra alatt 7600 hektoliter gyógyerejű vizet szolgáltatván. A forrás vizének kihasználására alakította át a főváros *ideiglenesen* azon szerény fürdőépületet, mely nem messze a forrástól az ugynevezett Nádorszigeten, terebélyes fák árnyékában meghúzódik. Ezen fürdőépület emeletén üvegezett földött folyosóról juthatni a lakoszobákba. Bennlakó vendégek számára tágas szobák állnak rendelkezésre. Egy szoba ára egy személyre naponként 3 korona, min-

Baryum «	$Ba SO_4$	0,0670 s. r.
Natrium chlorid	$Na Cl$	2,5361 «
Magnesium «	$Mg Cl_2$	0,4632 «
Ammonium «	$(H_4 N) Cl$	0,0297 «
Lithium «	$Li Cl$	0,0009 «
Magnesium jodid	$Mff J_2$	0,0003 «
Magnesium borat	$Mg (BO_2)_2$	0,0393 «
Calcium fluorid	$Ca Fl_2$	0,0014 «
Calcium phosphat	$Ca_3 (PO_4)_2$	0,0012 «
Aluminium hidrosceid	$Al_2 (OH)_6$	0,0008 «
Hidrogensilicat	$H_2 Si O_3$	0,7228 «
Szabad szénsav	CO_2	4,6135 «
Nitrogen gáz	N_2	0,0776 «
Kénhydrogén	$H_2 S$	0,0077 «

Illékony szervi savak és nem illékony szervi anyagok.

A vízben oldott anyagok összege 18,8014 s. r.

10,000 gramm vízben a feloldott gázok térfogata:

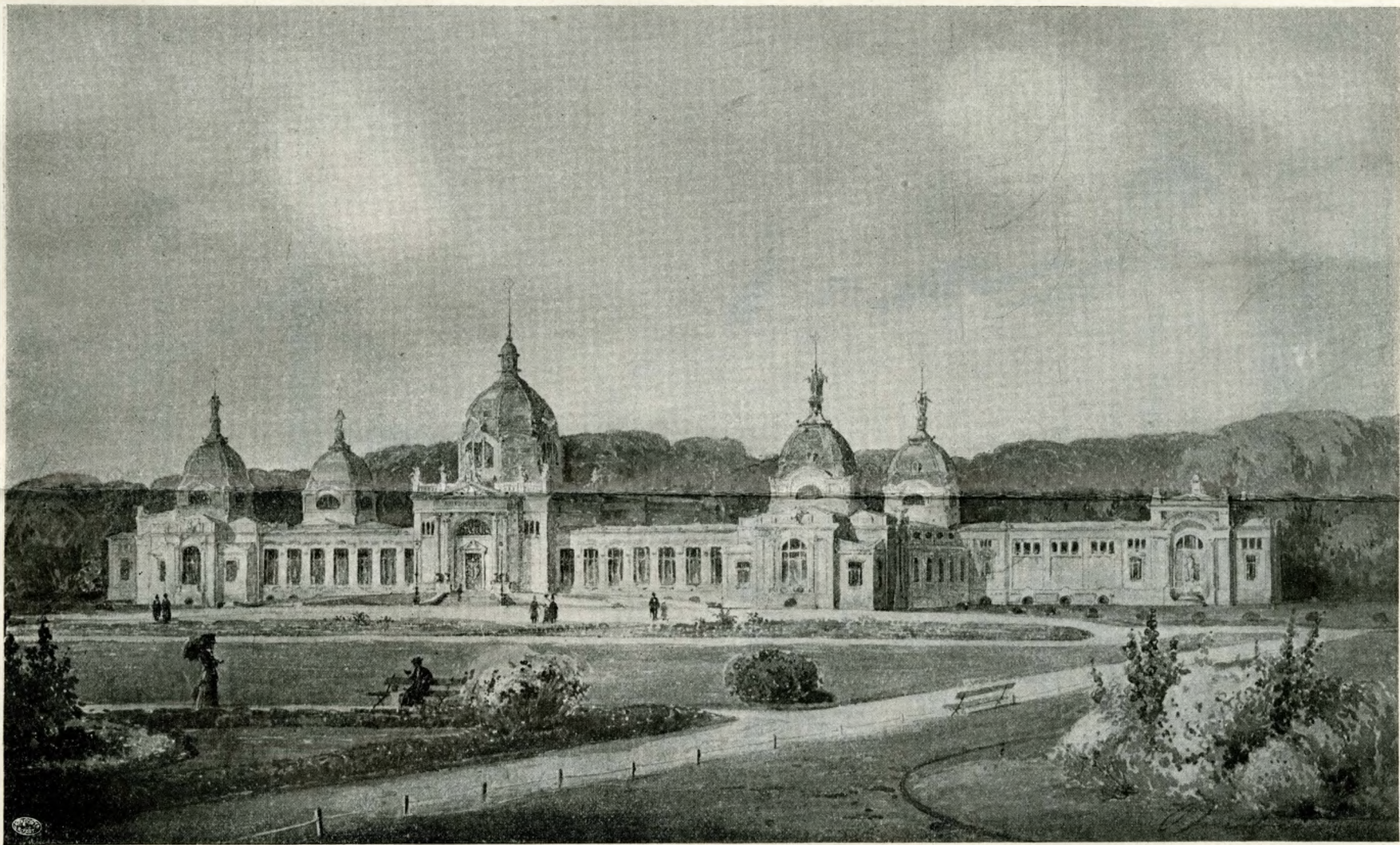
Szénsav	$CO_2 = 2347,57$ k. cent
Nitrogén	$N_2 = 61,79$ «
Kénhydrogén	$H_2 S = 5,04$ «
Összesen	2414,40 k. cent

idült gyomor- és bélhurutok, chronikus szék-szorulás, alhasi pangás, májbajok, epebajok, főleg epekövek. Hólyag és vesebajok eseteiben mint vizelethajtó igen jó.

A légzőszervek hurutos bántalmainál az artézi-víz belégzés alakjában igen jó hatásúnak bizonyult.

Az évről-évre nagyobbodó forgalom, továbbá azon törekvés, hogy a forrásvíz feleslege jobban kihasználtsék, arra kesztették a székesfőváros hatóságát, hogy a mostani szerény és ideiglenes fürdőház helyébe egy megfelelő nagyarányú, a modern igényeknek megfelelő fürdőintézetet emeljen. A fürdőépület terveinek elkészítésével a főváros Czigler Győző hirnemes építőművészt bizta meg, a ki ezen tervekre művészelkének színe-javát pazarolta, halála után pedig ugyancsak a főváros megbízásából Dvorák és Gerster műépítők a tervezőhöz méltó tudással és izléssel a változott viszonyokhoz képest a fürdő terveit átalakították.

Ezen tervek szerint az új Artézi gyógyfürdő 4 millió korona költséggel a városligetben a tavon át vezető ut mentén annak baloldalán fog felépülni.

den további ágyért 1 koronával több fizetendő. Az épület földszinti részén 20 fürdőszoba van és pedig 14 porcellán- és 6 köfürdő, egy fürdőjegy ára, lepedő és törülköző használatával együtt 1 K 20 f., hat fürdőre váltott bérletjegy 6 koronába kerül. Az épület hátsó részében találjuk a társasfürdőt, a melyet d. e. férfiak, d. u. nők használnak. A társasfürdő használatáért személyenként 60 fillér fizetendő; bérletben a társasfürdőjegy 10 darabonként váltva 5 koronába kerül.

A fürdőépület ezen szerény méretei mellett is a fürdő forgalma hihetetlen módon fellendült, a mi a forrásvíz nagy gyógyerejének tulajdonítandó. Ezen gyógyerőt az orvosok szakvéleménye szerint a viznek nemcsak magas hőfoka, hanem annak különleges vegyi összetétele eredményezi. Az Artézi gyógyfürdő forrásának vize dr. Than Károly egyetemi tanár elemzése szerint a következő alkotórészeket tartalmazza:

Calcium bicarbonat	$CaH_2 (EO_3)_2$	5,7303 s. r.
Magnesium «	$MgH_2 (CO_3)_2$	1,4593 «
Vas bicarbonat	$FeH_2 (CO_3)_2$	0,0163 «
Mangan «	$MnH_2 (CO_3)_2$	0,0107 «
Natrium sulphat	$Na_2 SO_4$	1,7359 «
Calcium «	$Ca_2 SO_4$	0,7445 «
Strontium «	$Sr SO_4$	0,5419 «

A forrásból kitóduló gázok alkata:

Szénsav	$CO_2 = 77,77$ térfogat
Nitrogén	$N_2 = 20,24$ «
Mocsárlég	$CH_4 = 1,08$ «
Hydrogén	$H_2 = 0,46$ «
Szénéleg	$CO = 0,24$ «
Kénhydrogén	$H_2 S = 0,21$ «

Összesen 100,00 térfogat

A víz sűrűsége 15° C-nál 100138

A forrás vizének hőmérséke 73,93 C.

A forrás kiváló gyógyereje orvosi szakvélemény szerint a következő betegségeknek nyilvánul:

Fürdő alakjában: Idült ízületi csusz, előrement heveny ízületi csusz maradványai: ugymint ízületi merevség és ízületek körüli izzadmányok, izomcsuzok, idegszabák (neuralgiák), főleg ischias, köszvény, görvélykór (serophulosis), bujakór (syphilis), idült bőrbajok különféle fajtái, csonttörések utóbajai.

Női betegségek és pedig főleg a méhnek és függelékeinek idült lobos bántalmái, medenczebeli izzadmányok (exsudatumok).

Belsőleg ivókúra alakjában: mint a karlsbadihoz teljesen hasonló vegyi összetételű, sőt annál még valamivel magasabb hőfoku gyógyvíz, kiváló hatása mindazon bajoknál, amelyek ellen a karlsbadi vizet szokás használni, tehát:

Az új fürdőépület a Margitszigeti fürdőhöz hasonló, azonban ennél sokkal diszesebb és nagyobb földszintes épülettömb lesz. Az épület első része magában foglal a tervezett melék helyiségeken kívül 16 kő- és 36 porcellánfürdőt. Az épület hátsó, valamint a jobb- és baloldalt kiugró szárnyakat képező részében lesz egy-egy minden kényelemmel és diszesen berendezett külön férfi és női gőz thermalfürdő, egy-egy népfürdő külön nők és férfiak részére. Lesz ezeken kívül egy diszes és kényelmes uszoda. Az új Artézi fürdőben azonban nemcsak a gyógyforrás természeteinek megfelelő hévvíz-fürdők, hanem a modern fürdő és fizikai gyógy módok és kisegítő gyógyszerközök egész sorozata fog a fürdő közönség rendelkezésére állani, ugymint: inhalatorium, fenyőfürdő, malátafürdő, szénsavas és villamos fényfürdők, kölfürdők, izzasztó begöngyölések, massage, douche-massage stb.

Gondoskodni fog továbbá a főváros nagy áldozatkészséggel egy a fürdőépülettel kapcsolatos oly modern berendezésű szálloda felépítéséről is, a mely a megszálló fürdővendégeknek legkényesebb igényeit is hivatva lesz kielégíteni.

Az új fürdőpalota és szálloda építkezésére 3 év van előirányozva, úgy hogy azok előreláthatólag 1912. év május havában üzembe helyezhetők, illetve a forgalomnak átadhatók lesznek.